

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ
ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ
«ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ»

- Εννοιολογική οριοθέτηση της παιδαγωγικής έρευνας. Ερευνητική ορολογία. Φιλοσοφία της έρευνας. Είδη ερευνών.
- Στάδια διεξαγωγής της έρευνας. Διαδικασία επιλογής ερευνητικού προβλήματος. Ανασκόπηση βιβλιογραφίας. Διατύπωση και οριοθέτηση προβλήματος. Διατύπωση ερευνητικού σκοπού και ερευνητικών ερωτημάτων. Είδη μεταβλητών. Είδη υποθέσεων.
- Ερευνητική διαδικασία.
- Τεχνικές Δειγματοληψία.
- Μέσα συλλογής δεδομένων: Κλίμακες μέτρησης, κατάλογοι ελέγχου, παρατήρηση, ερωτηματολόγιο, συνέντευξη, ανάλυση περιεχομένου, τεστ.
- Εγκυρότητα και αξιοπιστία μετρήσεων.
- Μεθοδολογικοί σχεδιασμοί ποσοτικής έρευνας: Πειραματική έρευνα, μεταγεγονοτική (ex post facto), συσχετιστική, δειγματοληπτική – επισκόπηση.
- Μεθοδολογικοί σχεδιασμοί ποιοτικής έρευνας: Εθνογραφική έρευνα, μελέτη περίπτωσης, έρευνα δράσης, θεμελιωμένης θεωρίας, μεικτή έρευνα.
- Οργάνωση, ανάλυση και ερμηνεία αποτελεσμάτων. Συγγραφή της έρευνας. Σύνταξη βιβλιογραφικών αναφορών.
- Αξιολόγηση της έρευνας. Εσωτερική και εξωτερική εγκυρότητα. Δεοντολογικές αρχές της παιδαγωγικής έρευνας.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Babbie, E. (2011). *Εισαγωγή στην Κοινωνική Έρευνα*. (Κ. Ζαφειρόπουλος, Μετ.). Αθήνα: Κριτική (Πρωτότυπη δημοσίευση, 2008).
- Βάμβουκας, Μ. (1993). *Εισαγωγή στην Ψυχοπαιδαγωγική Έρευνα και Μεθοδολογία* (3^η έκδ.). Αθήνα: Γρηγόρη.
- Cohen, L., & Manion, L. (1994). *Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας*. Αθήνα: Μεταίχμιο. (Πρωτότυπη δημοσίευση 1994, 4^η έκδ.).
- Creswell, J. W. (2011). *Η έρευνα στην εκπαίδευση*. (Μετ. Ν. Κουβαράκου, Επιμ. Χ. Τσορμπατζούδης). Αθήνα: Ιών.
- Παπαναστασίου, Κ., & Παπαναστασίου Ε. (2005). *Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας*. Λευκωσία: Έκδοση των συγγραφέων.
- Παρασκευόπουλος, Ι.Ν. (1982). *Μεθοδολογία Επιστημονικής Έρευνας*. Αθήνα.
- Robson, C., (2007). *Η έρευνα του πραγματικού κόσμου*. (Μετ. Β. Νταλάκου, Κ. Βασιλικού). Αθήνα: Gutenberg. (Πρωτότυπη δημοσίευση, 2000).
- Χλουβεράκης, Γ. (2001). *Εισαγωγή στη Στατιστική*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

**ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ
ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ
«ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ»**

- Σκοπός και στόχοι της προσχολικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα και ο ρόλος της στο σύγχρονο κόσμο.
- Η Προσχολική Εκπαίδευση ως ενδιαμέσος σταθμός των μεταβάσεων του παιδιού από την οικογένεια στην προσχολική τάξη και από την προσχολική τάξη στο Δημοτικό Σχολείο.
- Συνεργασία οικογένειας - παιδαγωγών προσχολικής εκπαίδευσης και οι επιδράσεις της στην ανάπτυξη και αγωγή του παιδιού.
- Παιδιά από διαφορετικά πολιτισμικά - γλωσσικά περιβάλλοντα στην προσχολική τάξη.
- Οι εφαρμογές των θεωριών του Gardner και του Vygotsky στην Προσχολική Εκπαίδευση.
- Ιστορική εξέλιξη της Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης.
- Σύγχρονες τάσεις και χαρακτηριστικά των Προγραμμάτων Σπουδών Προσχολικής Εκπαίδευσης (προσέγγιση Ρέτζιο Εμίλια, προγράμματα Σχολής Bank Street, Kamii - DeVries, Υψηλών Στόχων, Αναπτυξιακά Κατάλληλες Πρακτικές).
- Τα Προγράμματα Σπουδών της ελληνικής Προσχολικής Εκπαίδευσης.
- Η διαθεματική προσέγγιση της γνώσης στην Προσχολική Εκπαίδευση.
- Η οργάνωση του χώρου και ο σχεδιασμός της διδασκαλίας στην προσχολική τάξη (διδακτέα ύλη, μέθοδοι, αρχές, μορφές και μέσα διδασκαλίας).
- Η αξιολόγηση (διδασκαλίας, παιδιών, εκπαιδευτικού/αυτοαξιολόγηση) στην Προσχολική Εκπαίδευση.
- Ο προφορικός και ο γραπτός λόγος στα ελληνικά προσχολικά προγράμματα σπουδών.
- Μαθηματικά και Πληροφορική στην Προσχολική Εκπαίδευση.
- Οι Φυσικές Επιστήμες στην Προσχολική Εκπαίδευση.
- Οι Κοινωνικές Σπουδές και η διδασκαλία τους στην Προσχολική Εκπαίδευση.
- Έκφραση και δημιουργία του παιδιού στο πλαίσιο της Προσχολικής Εκπαίδευσης.
- Παιχνίδι και αγωγή στην προσχολική ηλικία.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αυγητίδου, Σ. (Εισ. – Επιμ.) (2001). *Το Παιχνίδι: Σύγχρονες Ερευνητικές και Διδακτικές προσεγγίσεις*. (Μετ.: Α Γκολέμη). Αθήνα: Τυπωθήτω-Γιώργος Δαρδανός.
- Bredekamp, S./Coppie, C. (1998). *Καινοτομίες στην Προσχολική Εκπαίδευση. Αναπτυξιακά Κατάλληλες Πρακτικές στα Προσχολικά Προγράμματα*. (Επιμ.: Ε. Ντολιοπούλου, Μετ.: Ε. Μαρκάκη). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Cuffaro, H., Shapiro, E., Kamii, C. (1999). *Θεωρία και Μεθοδολογία της Προσχολικής Εκπαίδευσης*. (Εισ.- Επιμ., Απόδ.: Ε. Κουτσοβάνου). Αθήνα: Πατάκης.
- Edwards, C., Gandini, L. and Forman, G.(2001). *Reggio Emilia.Οι Εκατό Γλώσσες των Παιδιών*.(Επιμ. Ευγ. Κουτσοβάνου).Αθήνα: Οδυσσέας.
- Ζαράνης, Ν. & Οικονομίδης, Β. (2008). *Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών στην Προσχολική Εκπαίδευση. Θεωρητική Επισκόπηση και Εμπειρική Διερεύνηση*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Helm, J. H.& Katz, L. (2002). *Μέθοδος Project και Προσχολική Εκπαίδευση. Μικροί Ερευνητές*. (Επιμ.: Κ. Χρυσαφίδης, Ε. Κουτσοβάνου, Μετ.: Α. Βεργιοπούλου). Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Θεοφιλίδης, Χ. (1997). *Διαθεματική Προσέγγιση της Διδασκαλίας*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Κακανά, Δ. (2003). *Θεωρία και Μεθοδολογία Δραστηριοτήτων στην Προσχολική Αγωγή*. Θεσσαλονίκη: Αφοι Κυριακίδη.
- Κιτσαράς, Γ. (2001). *Προσχολική Παιδαγωγική*. Αθήνα: Έκδοση του συγγ.
- Κιτσαράς, Γ. (2004). *Προγράμματα. Διδακτική Μεθοδολογία Προσχολικής Αγωγής. Με Σχέδια Εργασίας*. Αθήνα: Έκδοση του συγγ.
- Κουτσοβάνου, Ευγ. (2003). *Προγράμματα Προσχολικής Εκπαίδευσης και η Διαθεματική Διδακτική Προσέγγιση*. Αθήνα: Οδυσσέας.
- Κουτσοβάνου, Ε. (2005). *Οι Κοινωνικές Επιστήμες στην Προσχολική Εκπαίδευση*. Αθήνα: Οδυσσέας, Δ' έκδ.
- Ματσαγγούρας, Η. (2003). *Η Διαθεματικότητα στη Σχολική Γνώση. Ενωιοκεντρική Αναπλαισίωση και Σχέδια Εργασίας*. Αθήνα: Γρηγόρης.

- Μετοχιανάκης, Η. (2000-2006). *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική*. Τόμ Α΄, Β΄. Ηράκλειο: Έκδ. του συγγ.
- Μουμουλίδου, Μ. (2006). *Παιδαγωγική του Σχολείου Εργασίας την Προσχολική Εκπαίδευση*. Θεωρητικό Πλαίσιο και Πράξη. Αθήνα: Τυπωθήτω - Γ. Δάρδανος.
- Νικολάου, Γ. (2005). *Διαπολιτισμική Διδακτική . Το Νέο Περιβάλλον. Βασικές Αρχές*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Ντολιοπούλου, Ε. (2002). *Σύγχρονες Τάσεις της Προσχολικής Αγωγής*. Αθήνα: Τυπωθήτω - Γ. Δάρδανος, Β΄ Έκδ.
- Ντολιοπούλου, Ε. (2003). *Σύγχρονα Προγράμματα για Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας*. Αθήνα: Τυπωθήτω - Γ. Δάρδανος, Β΄ Έκδ.
- Ντολιοπούλου, Έ. (Επιμ.), (2003). *Το Ολοήμερο Νηπιαγωγείο στην Ελλάδα και σε 12 Άλλες Χώρες*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Πανταζής, Σπ. (2002). *Η Παιδαγωγική Εργασία στο Νηπιαγωγείο. Μια Προσέγγιση μέσα από την Πράξη*. Αθήνα: Gutenberg.
- Πανταζής, Σπ. & Σακελλαρίου Μ. (2005). *Προσχολική Παιδαγωγική. Προβληματισμοί – Προτάσεις*. Αθήνα: Ατραπός.
- Πανταζής, Σ. (2006) *Διαπολιτισμική Αγωγή στο Νηπιαγωγείο*. Αθήνα: Έκδοση του συγγ.
- Πατινιώτης, Ν. (2006). *Το Ολοήμερο Νηπιαγωγείο*. Αθήνα: Τυπωθήτω - Γ. Δάρδανος.
- Ραβάνης, Κ. (2002). *Οι Φυσικές Επιστήμες στην Προσχολική Εκπαίδευση - Διδακτική και Γνωστική Προσέγγιση*. Αθήνα: Τυπωθήτω-Γιώργος Δαρδανός.
- Roopnarine, J. L. & Johnson, J. E. (2006). *Ποιοτικά Προγράμματα Προσχολικής Εκπαίδευσης. Παραδείγματα από τη Διεθνή Πρακτική*. (Επιμ. – Εισ.: Ε. Κουτσουβάνου & Κ. Χρυσ αφίδης, Μετ.: Ρ. Λαμπρέλλη). Αθήνα: Παπαζήσης.
- Στραταριδάκη, Α. (2006). *Η Ιστορία στην Προσχολική Εκπαίδευση*. Ρέθυμνο: Έκδ. της συγγ.
- Σωτηροπούλου-Ζορμπαλά, Μ. (2007). *Κάθε Μέρα Πρεμιέρα. Αισθητική Προσέγγιση της Γνώσης στο Νηπιαγωγείο και το Δημοτικό Σχολείο*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Τάφα, Ε. (2001). *Ανάγνωση και Γραφή στην Προσχολική Εκπαίδευση*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

- Τάφα, Ε. (2005). *Ανάγνωση και Γραφή στα Προγράμματα Προσχολικής Εκπαίδευσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Τζαβάρας, Ι. (2007). *Ανθολόγιο Αισθητικής*. Αθήνα: Gutenberg.
- Τζεκάκη, Μ. (1998). *Μαθηματικές Δραστηριότητες Προσχολικής Ηλικίας*. Αθήνα: Gutenberg.
- ΥΠ.Ε.Π.Θ.-Π.Ι. (2002). *Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών για το Νηπιαγωγείο (Δ.Ε.Π.Π.Σ)*. Αθήνα. Π.Ι.
- ΥΠ.Ε.Π.Θ.-Π.Ι. (2006). *Οδηγός Νηπιαγωγού. Εκπαιδευτικοί Σχεδιασμοί. Δημιουργικά Περιβάλλοντα Μάθησης*. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων - Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Αθήνα: Ο.Ε.Δ.Β.
- Χατζηστεφανίδου, Σ. (2008). *Ιστορία της Προσχολικής Εκπαίδευσης: Ανθρωπολογικές και Παιδαγωγικές Αντιλήψεις – Πρακτικές Ανατροφής – Θεσμοί Φροντίδας και Εκπαίδευσης. Τόμ. Α': Από τις Απαρχές της Κοινωνικής Οργάνωσης μέχρι το 19^ο Αιώνα*. Θεσσαλονίκη: Αφοι Κυριακίδη.
- Χρυσafίδης, Κ. (2000). *Βιωματική-Επικοινωνιακή Διδασκαλία. Η Εισαγωγή της Μεθόδου Project στο Σχολείο*. Αθήνα: Gutenberg, Ανατύπωση.
- Χρυσafίδης, Κ. (2004). *Επιστημολογικές Αρχές της Προσχολικής Αγωγής*. Αθήνα: Τυπωθήτω-Γιώργος Δαρδανός.

